**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/601
**KARAR NO :** 2023/739
**KARAR TR :** 18/12/2023

**ÖZET**: 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin 4. fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** ... Mim. İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş.
**Vekili :** Av. İ. K
**Davalı :** Bodrum Belediye Başkanlığı
**Vekili :** Av. K. G. Ç

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Muğla ili, Bodrum ilçesi, ... Mahallesi, ... Mevkii, ... Caddesinde bulunan taşınmaza, davacı şirket tarafından izinsiz hafriyat toprağı dökmek suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinden bahisle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin4. fıkrası uyarınca firma adına, 19/02/2019 tarih ve 2019/638 sayılı Encümen Kararı ile 3.000 TL, 14/06/2019 tarih ve 2019/1865 sayılı Encümen Kararı ile 16.510 TL idari para cezası verilmiş yine aynı mevkide bulunan hafriyat dolgu alanına giden kamyonların sokak üzerine serili olan asfalt yolu bozduğu, belediye malına zarar verdiğinden bahisle 12/07/2019 tarih ve 2019/2190 sayılı Encümen Kararı ile 320 TL idari para cezası yanında, ayrıca fen işleri müdürlüğünce tespit edilen 69.102,03 TL zarar ziyan bedelinin davacıdan tahsil edilmesine karar verilmiştir.

2. Davacı vekili, Encümen Kararı ile verilen idari para cezalarının ve zarar ziyan bedelinin iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

3. **Bodrum 1. Sulh Ceza Hakimliği 28/03/2023 tarih ve D.İş No:2022/3172 sayılı kararı**ile, idari para cezalarına karşı yapılan başvurunun 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarıncaidari yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu karara itiraz edilmiş olup, itiraz Bodrum 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 10/04/2023 tarih ve D.İş No:2023/1402 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Bodrum Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü görevlilerince, 18/01/2019 günü, ... Mah. ... Cad. ... Mevkiindeki ... ada, ... parseldeki ... Mim. İnş. Tur. San. ve Tic. A.Ş. firmasının çalışma alanına izinsiz hafriyat dökümü yaptığı alanın kontrol edildiği ve bahsi geçen inşaat firmasının bu parsel içerisine kademeli olarak 600-700 kamyon hafriyat toprağı döküldüğünün görüldüğü, firma yetkililerinden hafriyat depolama ve döküm izin belgelerinin istendiği, ancak buna dair herhangi bir izin belgelerinin olmadığının tespit edildiği, buna ilişkin olarak 18/01/2019 tarihli tespit tutanağı tanzim edilerek ekinde 1 adet 24/10/2018 tarih ve 952 sayılı Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü'nün yazısı ve ihlali ispatlar fotoğraflar ile birlikte imza altına alındığı, konunun Bodrum Belediye Encümenine sevki ile 19/02/2019 tarih ve 2019/368 sayılı karar ile muteriz firmaya 'İnşaat atık ve artıklarını, bunların toplanması veya depolanmasına gözgü yerler dışına atmak' suretiyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4 maddesi gereğince 3.000,00 TL idari para cezası uygulandığı, daha sonraki tarihte, mahalde yapılan yeni kontrollerde, her ne kadar muterize yukarıda izah edildiği gibi 19/02/2019 tarih ve 2019/638 sayılı Encümen kararı ile idari para cezası yaptırımı uygulanmış ise de; ilgili parsele döküm yapılmaya devam edildiğinin görülmesi üzerine çalışmanın Zabıta Müdürlüğü görevlilerince tekrardan durdurulduğu, konunun Bodrum Belediye Encümenine sevki ile muteriz hakkında 14/06/2019 tarihli ve 2019/1865 sayılı Encümen kararı ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4 maddesi gereğince 16.510,00 TL bedelli idari para cezasının uygulandığı, akabinde idareye bağlı Fen İşleri Müdürlüğü'nün 27/06/2019 tarihli ve 2019/879 sayılı yazısında, söz konusu hafriyat dökümü sebebiyle 472 ada, 101 parsel yayla mevki adresinde bulunan hafriyat dolgu alanına giden kamyonların sokak üzerine serili olan asfalt yolu bozduğu ve belediye malına zarar verildiğinin tespiti ve zarar ziyan bedelinin 69.102,03 TL olması sebebiyle konunun Encümene havale edildiği, Encümenin 12/07/2019 tarih ve 2019/2190 sayılı kararı ile 69.102,03 TL olan zarar ziyan bedelinin muterizden tahsiline karar verildiği,*

*İtiraz dosyasının, idari para cezası tutanaklarının yanında verilen hasar bedelilnin kaldırılması istemiyle açıldığı,*

*Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmıştır.*

*İdari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak 3.000,00 TL ve 16.510 TL'lik idari para cezalarının yanında 69.102,03 TL tutarındaki hasar bedelinin de başvuruda bulunandan tahsiline karar verildiği ve bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edilebileceği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.*

*Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanunun 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılacak davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu ayrıca bu hususun Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 26/10/2015 tarih, 2015/699 Esas ve 2015/705 sayılı kararı ile de hüküm altına alındığı sonucuna varıldığından hakimliğimizin görevsizliğine."*

4. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

5. Muğla 1. İdare Mahkemesi 14/08/2023 tarih ve E.2023/762, K.2023/1472 sayılı kararı ile, açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 5. maddesine uygun olmadığı gerekçesiyle, ayrı dilekçeler ile dava açılmak üzeredava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

6. Davacı vekili dilekçesini yenileyerek bu kez sadece, davacı şirket tarafından izinsiz hafriyat toprağı dökmek suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinden bahisle, 14/06/2019 tarih ve 2019/1865 sayılı Encümen Kararı ile verilen 16.510 TL idari para cezasının iptali istemiyle dava açmıştır.

7. **Muğla 1. İdare Mahkemesi 05/10/2023 tarih ve E.2023/2283 sayılı kararı** ile,5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca davaya konu idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Kabahatler Kanunu'na göre, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmakta olup, idari para cezalarına karşı yapılacak itirazlarda özel bir görev kuralının bulunmaması halinde görevli mahkemenin sulh ceza hakimlikleri olduğu açıktır.*

*Bu durumda davacı şirkete verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemeninbelirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezalarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."*

**III. İLGİLİ HUKUK**

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

*"Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."*

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

*" (1) Bu Kanunun;*

*a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,*

*b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,*

*uygulanır."*

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesinin birinci fikrasında; *"Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir."* hükmü, ikinci

fikrasında da *"Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."* hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği hususunun yanı sıra, idarenin de somut olayda olduğu gibi genel ve düzenleyici işlemleriyle tanımlama yapabileceği belirtilmiş ayrıcaişlenen bir kabahatin karşılığı olan yaptırımın türü, süresi ve miktarının ancak kanun ile belirlenebileceği de ifade edilmiş olmaktadır.

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

*"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.*

*(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"*

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

*"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararınakarşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."*

13. 5326 sayılı Kanun'un*"Çevreyi kirletme"* başlıklı 41. maddesi şöyledir:

*" (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.*

*(2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.*

*(3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.*

*(4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.*

*(5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyanın toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.*

*(6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.*

*(7) (Değişik:6/12/2019-7196/60 md.) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye sınırları içerisinde belediye zabıta görevlileri, belediye sınırları dışında kolluk görevlileri karar verir.*

*(8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idarî para cezasına karar verilmeyebilir.*

*(9) (Mülga:6/12/2019-7196/60 md.)*

*(10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/12/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu görev uyuşmazlığının 14/06/2019 tarih ve 2019/1865 sayılı Encümen Kararı ile verilen 16.510 TL idari para cezasının iptali istemi yönünden doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının suretinin ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

### B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacı şirket tarafından izinsiz hafriyat toprağı dökmek suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinden bahisle, 5326 sayılı Kanun'un 41. maddesinin 4. fıkrası uyarınca 14/06/2019 tarih ve 2019/1865 sayılı Encümen Kararı ile verilen 16.510 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

17. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

18. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, idari yargının görev alanına giren bir yaptırım kararının verilmiş ve bunun dava konusu edilmiş olması halinde idari yargının bu davaya ve aynı maddi olaya ilişkin idari para cezası kararına karşı açılan veya açılacak davaya da bakacağı kuşkusuzdur.

19. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren idari yaptırım kararının da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararınhukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir (Uyuşmazlık Mahkemesi, E.2022/228, K.2022/294, 31/03/2022).

20. Dosyanın incelenmesinden, davacı şirket tarafından izinsiz hafriyat toprağı dökmek suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinden bahisle, 5326 sayılı Kanun'un 41. maddesinin 4. fıkrası uyarınca 14/06/2019 tarih ve 2019/1865 sayılı Encümen Kararı ile 16.510 TL idari para cezası verildiği ayrıca hafriyat dolgu alanına giden kamyonların sokak üzerine serili olan asfalt yolu bozarak belediye malına zarar verdiğinin tespit edilmesi üzerine 12/07/2019 tarih ve 2019/2190 sayılı Encümen Kararı ile de Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 4/38. maddesi uyarınca 320 TL idari para cezası ve 69.102,03 TL zarar ziyan bedelinin davacıdan tahsiline karar verildiği; davacı şirket tarafından adli yargı yerinde idari para cezalarının ve zarar ziyan bedeline ilişkin kararın iptali için dava açıldığı; idari yargı yerinde de aynı istemle dava açılmış ise de mahkemece dilekçenin reddedilmesi üzerine, sadece16.510 TL idari para cezasının iptali istemiyle dava dilekçesinin yenilendiği; dava konusu işlemlerin incelenmesinden, söz konusu idari para cezası ve zarar ziyan bedeline dayanak oluşturan eylemlerin ve bu eylemler karşılığında verilen cezaların yasal dayanaklarının farklı olduğu anlaşılmaktadır.

21. Bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kanun'un değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, salt idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Muğla 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bodrum 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 28/03/2023 tarih ve D.İş No.2022/3172 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Muğla 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bodrum 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 28/03/2023 tarih ve D.İş No:2022/3172 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/12/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Muammer | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| TOPAL | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
| --- | --- | --- |
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |